

Radikal

Ermenistanlılar Almanyalı Türklerimiz gibi olmuş

İPEK İZCİ

Radikal Hayat / 18/03/2012

Yönetmen Elvan Kıvılcım, 'Ermenistanlı Kaçak İşçiler' belgeseliyle bir ayakta kalma mücadelesini ekrana taşıyor. Sınırsız Haber Türkiye programı için çekilen belgesel, bugün 11.25 ve 22.25'te TRT Türk'te

Kişi başı aylık gelirin 48 dolar olduğu Ermenistan'dan para kazanma umuduyla Türkiye'ye gelen, geçim derdi ile memleket özlemi arasında sıkışmış kaçak Ermenistanlı işçilerin hikâyesi bu... Yönetmen Elvan Kıvılcım, beş yıl önce Kumkapı'da kaçak çalışan bir Ermenistanlıyla tanışınca, İstanbul'da, Türkçe bilmeyen, kaçak bir Ermenistanlı olmanın nasıl bir çile olduğu üzerine düşündü ve 'Ermenistanlı Kaçak İşçiler' belgeselini hazırladı...

Kaçak Ermenistanlıları konuşmaya ikna etmek zor olmuştur...

Samimi bir belgesel hazırlayabilmem için korku ve güvensizlik duvarını aşip bana hayatlarını açmaları gerekiyordu. İletişim aracı kamera olan biz belgeselcilerin işi yazılı basından zordur. Yanına oturup sohbet ettiğinizde size her şeyi anlatabilecek biri kamera gördüğünde, özellikle kaçak işçiye, hemen susar. Görüşmek istediğim kişilerle nasıl bir belgesel hazırlamak istediğimizi paylaştım. Ekip olarak özgürlük, eşitlik ve kardeşlik odaklı dünya görüşümüz ve onların kültürlerine, kimliklerine olan saygımızla birçoğunun güvenini kazandık.

Çekimler için, Ermeni kilisesine, Ermenistanlı çocuklarının eğitim aldığı okula gittiniz.

Evet, örneğin bekâr evinde görüştüğümüz bir Ermenistanlı çekim bitince, orada geçirdiğimiz birkaç saat boyunca bizi baştan sona web kamerası ile kayda aldığını gösterdiğinde yalnızca güldüm ve "Ne iyi fikir!" dedim. Kilisede ayin sırasında onlarla birlikte ayağa kalktım, onlarla oturdum, onlar ağlarken gözlerim doldu.

Türkiye'de kaçak çalışan kaç Ermenistanlı olduğu biliniyor mu? Ağırlıklı olarak ne iş yapıyorlar?

Telaffuz edilen en düşük rakam 15 bin, en yükseği 100 bin. Birçoğu Ermenistan'dayken öğretmen, muhasebeci olarak çalışan insanlar. Buradaysa kadınlar çoğunlukla temizlikçi ve çocuk bakıcısı, erkekler ise derici, ayakkabıcı, kuyumcularda vasıflı/vasıfsız işçi olarak çalışıyor. Kimi zaman yalnız başlarına kimi zaman da aileleri ile geliyorlar buraya. Çekimler sırasında hep şu hissi yaşadım: Ermenistanlılar bizim Almanyalı Türklerimiz gibi olmuş.

Bir ülkede yasadışı olarak yaşamının ve kaçak çalışmanın bedelini nasıl özetlersiniz?

Kimliksiz, sağlık sigortasız, güvencesiz olmak, çocukların da eğitimsiz kalması şeklinde...

Ermenistan ile diplomatik ilişki olmadığı için burada bir Ermenistan konsolosluğunun onlara sağlamağı korumadan da mahrumlar.

Evet, paraları yoksa ilaç alamıyor, hastaneye gidemiyorlar. Uzun yıllar boyunca çocukların eğitim alabileceğı tek yer bir kilisenin zemin katında faaliyet gösteren okuldu. Kısa süre önce Türkiye hükümeti Ermenistan vatandaşı çocukların Türkiye'deki Ermenistan cemaati okullarında eğitim alabilmesine olanak veren bir yasal düzenleme yaptı. Ancak, yine de ailelerin birçoğı çocuklarını kilisedeki gayri resmi okula göndermeyi tercih ediyor.

Neden diplomatik ilişkilerin her daim buz ıibi olduğı Türkiye'yi tercih ediyorlar peki?

oğrafi yakınlık ve Türkiye ekonomisinin canlılığı gibi nedenlerle... Tabii bir de burada bir Ermeni cemaatin olması da onları tüm zorluklara rağmen Türkiye'ye çekiyor.

Nasıl bir ruh hali içindeler?

Gözlerindeki hüznün, yüzlerindeki ifade ve ses tonları anlatıyor memleket özlemi, ihtiyaç ve her türlü maddi ve manevi sıkıntıyla dolu karmaşık gerçeğı. Türkiye, onların burada kaçak çalışmasına göz yumuyor ve bu nedenle özellikle hükümete karşı şükran duygusu içindeler. Öte yandaysa, onlar Ermenilerin ulus devleti olan bir yerden geldikleri için iki ülke arasında yaşanan en ufak bir sorunun onların hayatlarına doğrudan yansımaları oluyor ve haklı olarak da her an bunun tedirginliğini yaşıyorlar.